

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“

вносити: в Австрії:

на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тиждень 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодинокі числа по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових пошлєв М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім
неділь і руских свят о 5 год.
по полудни. — Редакция, адміні-
страция і експедиция „Руслана“
при ул. Хмельовского ч. 15, II
поверх. Експедиция місцева
в Агенції Соколовского в пасса-
жі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише а
попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані
є вільні від порта. — Оповістки
звичайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в „Надісл.-
нім“ 40 сот. Подяки і приватні
дonesення по 30 сот. від стрічки

МИКОЛА ЛИСЕНКО.

Сегодня наспіла сумна вість в Києва, що там помер наш славнозвісний і много-заслужений музик-композитор, Микола Лисенко. Не стало між живими одного з тих старших щирих і горячих народолюбців українських, котрих ясна народна свідомість обіймала всю Україну-Русь теплим і щирим серцем.

Микола Лисенко родив ся 10. (24.) марця 1842. р. в Жовнині, в Полтавщині, з старинного українського роду дворянсько-го. Молоді літа провів серед чисто українських обставин, під благодатним небом України, серед її розкішної природи і вистав серед звуків чудових піснених напівів та вже змалку розвивав ся музичний талант будучого творця і батька української музики. Вельми музикальна его мати, помітивши его талант, вчила его змалку гри на фортеп'яні, а крім того прислухував ся він залюбки військовій музиці того полку, в котрім служив его отець і хоральним співам заїзжих Чехів. Але то, чого не могла дати ему ані військова музика, ані хоральні співи Чехів, найшов він в народних напвах. В домі поміщика, де проживав молодий Лисенко, дівчата-кремачки устроювали часто веснянки з хороводами, а сі перші вражіння вплили в душу молодого нашого музика горячу любов України, до її піснї і думи, котра була провідною зірницею покійникови від молодих літ аж до кінця его многодіяльного і багатого творчостю життя.

Вступивши в 11-ім році життя в пансіон Гедуна в Києві, учив ся там Лисенко музики під проводом Чеха Паночні, а

відтак перейшов у харківську гімназію, в котрій також плекано музику під проводом учителів Дмитрієва і Чеха Вільчєка. По скінченню гімназії, перейшов Лисенко в харківський університет на фізично-математичний виділ а по однім році перенїс ся в Київ, де 1865. р. скінчив науки із ступнем кандидата. Тут опинив ся в пам'ятній добі українських шестидесятників, котрі з великою запопадливостю кинули ся до етнографічних дослідів. Тут розкрило ся для него широке поле для вихиснованя его музичних здібностей і він став ся пильно до вивчення української піснї, до записуваня українських народних напівів.

Після скінчення університету вступив він до державної служби, однак не вдовольяла она музика і небавом уже опинив ся Лисенко в славній липській консерваторії де вчив ся фортеп'янової гри у проф. Рейнеке а теорії у проф. Ріхтера. Курс сей скінчив він знаменито по двох роках. В перейздї до Липска познакомив ся він у Львові в 1867. з Ол. Барвінським, а коли львівська українська громада задумала в 1868. р. відсвяткувати в „Рускій Бесїді“ Шевченкові роковини музично-декламацийними вечірницями, звернув ся Ол. Барвінський до Лисенка в Липску з просьбою о композицію на тему Шевченкового „Заповіту“. Лисенко надіслав бажану композицію, котра викликала велике одушевлення і се спроводало его на сю ниву, на котрій зродив ся „Кобзар“ Лисенка і багато композицій загально відомих і співаних по всій Україні-Руси на Тарасові слова.

По скінченню липської консерваторії у-

чив ся ще Лисенко оркестрової музики у знаменитого Римського-Корсакова в Петербурзі а в 1876. поселив ся в Києві і тут почав свою музично-педагогічну діяльність, котрої не покидав до кінця життя. Величаві хоральні концерти устроювані ним в ряди годи виводили оригінальні его твори, народні пісні і твори інших славянських і європейських музиків і здобули ему широку славу і голосне ім'я. Та не тільки в Києві, але й по інших містах України устроював Лисенко такі концерти. В 1893. р. обходив він 25-літній ювілей музикальної діяльності, а всім в Галичині і в Буковині остає в живій і милій споминці святковане 35-літнього ювілею его творчости у Львові і в Чернівцях в грудні 1903-го року, котрий був для покійника справдешним величавим триумфом.

Окрім Збірників пісень з музикою „Кобзаря“ і безлічи дрібних і більших творів хоральних і сольових, згадати годить ся великі его музичні твори: оперу „Різдвяна ніч“, „Тарас Бульба“, „Сафо“ (кляси́чна), „Зима і весна“, „Утоплені“, „Чорноморці“, „Наталка-Полтавка“ і ин. окрім того також чимало фортеп'янових композицій. З тих композицій Лисенкових у нас в Галичині і на Буковині стала вельми популярною, другим народним гимном, „Молитва“ до слів Ол. Кониського. Згадати годить ся, що Лисенко зостав також церковну музику і дав нам чудову гармонізацію вельми популярної піснї „Пречистая Дїво, Мати Руского краю“, нашого державно-народного гимну, котру би належало виводити на всяких концертах ду-

ховних (напечатана в календарі „Місячника“ за 1910. р.).

Крім того він написав першу наукову розвідку про теорію української народної піснї п. з. „Характеристика музикальних особенностей малорусских дум и пѣсень, исполняемых кобзаремъ Остапомъ Вересаємъ“, напечатану в Зписках Київского відділу Импер. Геогр. Общества за 1873. р

Не місце тут і не пора оцінювати талант і музичні заслуги Лисенка. Лишаємо се заводним знавцям нашої музики. Одно лише треба зазначити, що ему неперечно належить ся ім'я творця і батька української музики а так як Україна Русь гордиться славою Кобзаря-поета Шевченка так побіч сего імені стоїть друге ім'я не менше славне Кобзаря-музика — Лисенка.

Лисенко був однак не лише українським музиком, але й свідомим, горячим і щирим українським громадянином. Его семья, его хата була на скрізь українська, без примішки московщини, а своїм горячим серцем, щирою любовю і ясною свідомостю обгорнув він усю Україну-Русь і тимто ім'я Лисенка так само, як ім'я Шевченка прославило ся по всій Україні-Руси, де тільки гомонить українсько-руске слово, українсько-руска пісня і дума.

З великим, щирим жалем пересилаємо отсі слова глибокого почуваня по втракті великого громадянина, що ще 1. листопада проводив на останних зборах „Українського Клубу в Києві“, его Вл. Семі і всій Українській Громаді, нехай его пам'ять буде жива між нами від роду в рід!

Потреба певної запоруки для справ Австро-Угорщини на Балкані.

(X) Коли наслідком проволок турецького правительства, що до реформ на Балкані, Балканський Союз розпочав війну з Туреччиною, виявило ся нечутуване перечислене європейської дипломатії і тоді поклавив ся французький міністер-президент Поанкаре з дипломатичною формулкою, котра мала би довести до управильненя балканських відносин на основі status quo. Австро-Угорщина і Росія, найбільше інтересовані держави, заявили спершу свою згоду на се, а наша монархія вчинила се задля того, щоби зазначити, як неоправдані були підзори Європи, не начеб Австро-Угорщина викликала сю пожежу балканську задля самолюбних намірів областних придбань. Признанем до тогочасного стану на Балкані, відперла наша монархія всякі підзори підсовуваних їй змагань.

Тимчасом однак самі події на Балкані внесли в нащадом дотеперішній status quo, а сего не в силі заперечити навіть всі європ. держави.

До тогож треба додати, що міністер Са-

занов, керманіч союної з Францією Росії, перший знехтував формулку свого товариша Поанкаре прилюдно заявою, а тим способом розв'язав також руки Австро-Угорщині для свободної діяльності, щоби могла свої інтереси на Балкані мирно і розумно забезпечити без нарушеня інтересів Балканського Союзу. Нічого отже дивного, що Австро-Угорщина не згодила ся на другу ані на третю формулку придуману міністром Поанкаре, котрий виправді признає господарські інтереси Австро-Угорщини на Балкані, однак забуває про се, що наша Монархія від кількох сот літ мала там також історичне посланництво політичне, спиноване і перебиване безнастанно турецькою навалою, інтереси безпеки мира і ненарушимости своїх областей.

Се становище Австро-Угорської монархії вимагало конечно ясною і рішучою зазначення в теперішній рішачої хвилі, а до того надавала ся добра нагода в розпочатій вістопок в Будапешті сесії делегацій. Перед почином сесії був міністер заграничних справ, гр. Берхтольд, на довгій послуханю у цїсаря а відтак у наслідника престолоа, а нема найменшого сумніву, що головну основу сего послуханя становили найновші події на Балканським півострові і їх звачіне для нашої

монархії. Міністер гр. Берхтольд зазнає великого довіря у Корони і у наслідника престолоа і можна сподівати ся, що повна згода в поглядах сих міродатних чинників на згадану справу скріпять лише довіре до керманіча австр.-угорської загран. політики. Наслідник престолоа у приязних взаєминах з Німеччиною і Румунією зазначив в даних нагодах своє на широкіх підвалинах державної політики оперте становище, а нема найменшого сумніву, що згідність поглядів его із змаганнями гр. Берхтольда є найпевнішою запорукою свідомої цілі політики в балканських справах.

Англія і Франція, а за ними також Росія легковажили собі становище Австро-Угорщини на Балкані, забуваючи про се, що наша монархія яко владителька Боснії й Герцеговини є також балканською державою, що она має там не тільки важні господарські, але також політичні й культурні інтереси. Відступлене Туреччині менше вартного Новобазарського Санджаку не означало зречення житєвих інтересів нашої монархії на Балкані. І тому конечно було справою європейським державам пояснити теперішнє становище Австро-Угорщини супроти балканських подій.

Тимто гр. Берхтольд, випереджуючи навіть торжественне відкритє сесії престольною

річчю, в комісії для загран. справ заявив, що з почину міністра Поенкаре дипломатія європ. держав намагала ся вже від вибуху війни спинити грозу єї і тому також наша монархія в порозуміню з Росією і Англією старала ся сю пожежу пригасити. Однак дотеперішній хід подій принїс несподівані успіхи балканському Союзови і під їх впливом змінила ся ціль, до котрої єї держави змагали, починаючи війну. Бо коли спершу домагали ся лише виконаня реформ від Туреччини, то тепер ідуть значно дальше і їх домагання не сходять ся вже з ненарушимостю Туреччини.

Міністер зазначив, що політика монархії не має змагань експанзивности і змагає до удержаня мира, але має обов'язок берегти інтереси монархії перед всякими втратами. Дотеперішнє становище монархії було вижидаче і умірене і се повинні признати всі держави, але монархія повинна найти послух і для свого голосу. Можна сподівати ся, що се дасть ся досягнути без суперечности з інтересами нашої монархії, котра готова витворене балканськими державами положене узглядити і тим способом довести з ними до сталого і тривкого порозуміння.

Однак з другого боку заявив міністер, що домагаєся, щоби загальні інтереси монархії не дізнали шкоди наслідком ново втвореного положення.

Сею заявою зазначив міністер заграничних справ, що наша монархія признає втворене на Балкані останніми подіями нове положення і бажає порозуміти з балк. Союзом, але буде рішучо берегти своїх інтересів, котрі, як ми се вказали, мають не тільки господарске, але й політичне значіння.

Причинок до історії лемківських релігійно-православних сект.

(Лист з Ясла до Редакції).
(Конець).

Справді, щиро признаюся, що гірко приходило мені — слухати оповідання сих переслідуваних героїв-мучеників селян. Мені дивним видалося, що і під простою мужицькою лемківською чугою бє ся таке таке сильне і любяче серце. Я навіть не в стані передати сего вражіння, яке зробили на мене сї чесні селяни і не в силі я перепоповісти в цілості того всего, що мені переказали тоті характерні Лемки.

Хтож їм, думаю, дасть там охорону правну та забезпечить їм горожанські права і свободу віри? — Ніхто! А годило би ся кому слід, над сим призадуматися — Російські нахлібники певно не в силі здобути ся на таке геройство.

* * *

А тепер на кінці пригляньмо ся, чи хто до того часу старав ся хоч би прибувати врозумлювати тих темних, а заблудших Лемків. Ні! — Далеко за сьвітами в горах, то і кому там пхати ся. Нехай Юрчакевич вже сам дає собі з ними раду, нехай і дальше поводить ся як в яким дикім а завойованім краю.

Сьвященник кацап, не буде мішати ся в чужу парохію, сьвященник-Українець також ні — бо се Українець. Але від чогож власть? Таж коли сьвященник дістає парохію, те приїждить і декан і староста або комісар в єго заступстві і з парадом віддають в посідане парохію — розуміє ся, після законів. Та чи та я власть в такій параді заїхала коли тепер і чи має намір заїхати.

Несьвідомі Лемки, сказав би я, сами не зваяють, на чім стоять. В них лише одно на думці — що приїде батюшка з Росії, для него нічо не треба, він всьо буде робити за дармо, ще й вибудує церков — буде їм добре, а відтак буде ще лучше, як приїде білий цар, бо так в них вговорили. — Они навіть не можуть видіти того, що се православне, яке заводять їм російські агенти в цілях політичних, то не тільки, що виглядає на секту, на ересь, але то попросту хула, профанація православ'я, а що найгірше то тяжка зневага Божого Маєстату.

Якжеж се і подумати. Насланий Росією батюшка „сслужує Обѣдню“ в маленькій і брудній „хажі“ біля вікна, а матушка за параваном біля печі „сочинає кушане“ курить папіроски, тай вряди гори скрізь щелини зиркає на побожних мрян.

Они не знають сердеги того, що церков, „плебанія“, поле, цвинтар, не буде їх ніколи, хочби і всі перейшли на православне, бо то є власність греко-кат. релігійного фонду. Отже якби тота власть не лише що держала перехід тих нещасних на иншу віру в своїм бюрку, але щоби заїхала між них з такою самою парадом, як при віддаванню парохії в посідане, вияснила цілу справу, розвідалася на місци, о що їм ходять, чому они, як раз змінили свою віру, а відтак, какби сказала: „Люди добрі! Добре, нехай так буде, ви будете православні, вам вільно. Але щоби то було порядно і виглядало по людски, то треба зробити ось що: вайперше має кожне село для себе зложити по 48.000 К на плату для того попа, дальше має купити поле для него, вибудувати церков, „клебанію“, будинки, купити землю на цвинтар, тай тоді буде добре. А не так як ви робите; в одній хаті батюшка відправляє, а матушка варить їсти. Бо то до нічого і такого дива ви, людоньки, нігде не видали. Як що має бути, то нехай буде порядно“.

Отже коли би Лемки таке почули, зро-

зуміли, то тоді з певністю менше би слухали православних агітаторів тай православної газетки „Лемка“.

А поки то нестане ся, то ціле се політичне православне буде тільки хулою, зневагою релігії і Бога, найчистішю шовиною і деморалізацією тутешнього народу. Та об сїм поговорю пізнійше*).

Лемко.

*) Просимо — Ред.

З делегацій.

Вчера о год. 11. перед полуднем серед звичайного церемоніялу прийняв цісар в Будапешті австрійську делегацію. На промову предсідника Мервельдта монарх відповів:

„З повним вдовolenем і горячою дякою приймаю до відома запевненє вірної вашої лояльності. Від часу останньої сесії делегації повстали поважні воєнні замотанія на балканським півострові, котрі вимагають збільшеної чуйности, тому що важні інтереси монархії сїм конфліктом можуть наразити ся на небезпеку, треба щиро бажати скорого повороту до упорядкованих політичних і торговельних відносин. Мое правительство готове у порозуміню з заприязненими кабінетами у відповідній хвилі взяти участь в акції держав, яка змряє до привернення мира.“

„На останній сесії делегації з пожертвоуванем достойним подяки, ухвалили надзвичайний кредит на військову і моринарку, чим скріпила ся могутність нашої оружної сили. Біжуче запотребованє моєї військової управи порушає ся у нормальних границях. Лише на полєгуду справи підофіцерів, котра є конечним доповненєм організаційної будови армії і фльоти, що виходить із нової військової системи, зажадано більшої суми. Відносини в Боснії Герцеговині цюстійно розвивають ся спокійно завдяки лояльному і патріотичному становищу населення. Обильна програма законодавньої праці дасть соймови можливість поперти культурний і економічний поступ обох народів. В пересвідченю, що з випробованою відвагою і запалом а заравом і обовязком приступите до дослідження предложень, які будуть Вам доручені, бажано Вам поведження в праці і щиро Вас вітаю“.

Відповідь монарха зробила очевидно велике вражіння на делегацію. Цісар розмовляв охотливу хвилю з предсідником Мервельтом і містопредсідником Добернігом, потім серед оклику: „Нехай живе“, виїшов зі салі.

Комісія заграничних справ австрійської делегації збрала ся вчера вечером на засіданє. Звітник Баквеген ствердив, що заходи великодержав о зльокалізованє війни повели ся доси успішно. Заходи Поанкарого стрінули ся також і у нас з живою симпатією. Порушений ним спосіб посередництва зможе здійснити ся аж тоді, коли великодержави зможуть ясно оцінити події на Балкані, що доси не могло же наступити.

До старих відносин Туреччини не можна вже вернути. Стверджує, що характер австро-угорської політики є наскрізь мировий при рівночасній рішучості оборони інтересів на Балкані, котрих не можна занедбати. Всі народи відчувують потребу мира, який однак не може бути получений зі шкодою для моральних і матеріяльних інтересів Австрії на півострові. Вказав на сьвітлі відносини з Румунією. Конференція гр. Берхтольда з Сан Джюліаном же хошенійше уложила відносини монархії до Італії.

Дел. Бернрайтер витав з вдовolenем асіюєть ехросе, яке полягає на подіях. Предлога Поанкарого не була ознакою мира, але запереченєм підстав нашого біту на Балкані. Мусимо зглядом нових балканських держав вести лояльну політику, наше відношенє до них було би дуже скомпромітоване, еслиб ми хотіли односторонно станути по стороні Альбанців. Всі прояви промовляють за тим, що балканські держави виключають зі своїх областних аспірацій більшу часть Альбанії. Бєсідник підчеркнув уступ“ ехросе присьвячений Румунії, для котрої Австро-Угорщина відиграє евентуальну роль чесного посередника. Румунія під політичним зглядом поводиля ся зглядом нас все поправно.

Ніхто в Австро-Угорщині не думає про областні відшкодованя, на Балкані маємо ли-

ше торговельні і комунікаційні справи. Мусимо також думати про торговельно-політичне зближенє до балканських держав. Обговорював ширше условини цлого-торговельного союзу з балканськими державами і жалів з приводу давних хиб на тім полі. В справі відносин до Сербії порушив гадку, чи не було би можливим утворити на взір манджурскої залізничної залізничу ліній, яка на основі міжнародних умов заporučувала би рівноуправленє, та чи не можна би примінити сєї засади зглядом деяких пристаней. Бєсідник є за різними відносинами з балканськими державами при рівночаснім пильнім береженю наших торговельних і господарских інтересів. Одинокою раціональною політикою для Австро-Угорщини є мирова політика.

Дел. Еленбоген (соц.) порівнюєчининішнє ехросе з попередніми стверджував, що під Куманово і Кіркїліссю поконано не лише Туреччину, але і австро-угорську дипломатию. Бєсідник є рішучо за удержанєм мира. Не належить думати про поміч Німеччини на випадок війни. В Німеччині нема рішучо охоти ангажувати ся до війни ізза інтересів Австрії на балканським півострові. Також Франція воліла би навіть союз з Німеччиною, ніж війну. В Австрії все є за миром, лише „Reichspost“ веде воєнну політику. Полемізував з вторинковою статією сего днявника. Дальше вказав на се, що „Reichspost“ афішує ся відносинами до наслідника престолоа, як свого покровителя. Треба проти вмішуваня з сєї сторони рішучо застеречи ся, бо маємо лише три конституційні чинники, парламент, правительство і корону, четвертого нема. Бєсідник заявив ся за самоуправою народів, котра нині по побідній балканській війні стала ще більше конечною.

Мін. Берхтольд відпер напасти передбєсідника в справі відносин наслідника престолоа до „Reichspost“ і заявив рішучо, що всякі сего рода чутки є видумані.

По промовах п. Шустершица, котрий звертав ся проти дуалізму і остерігав перед Македонією на полудни Австрії, та п. Грабмаєра, котрий заявив ся за відновленєм потрібного союзу — засіданє замкнуто; слідуюче нині.

Війна на Балкані.

Сими днями рішуть ся судьба Туреччини. До Лондона надійшла вже вістка, що ворожі армії стоять проти себе на лінії Котальджи біля Царгорода і що Болгари проломили оборонну лінію Туреччини біля Теркос. Болгари обсадили водопроводи, які доставляють воду до Царгорода. Дєпеша з Царгорода каже, що Турки не стратили ще надії удержати ся на лінії Котальджи. Про Назіма нашу нема ніяких вістий.

Турецка фльола одержала приказ помагати турецькій армії коло Котальджи. Передвчєра чути було в Царгороді сильний арматний огонь від Родосто. „Танін“ атакує правительство, що звернуло ся з просьбою о завішенє оружя, не чекаючи на вислід битви під Котальджою. Се часопись звиває до твореня корпусів народної оборони, бо від Котальджи зависима судьба Туреччини.

Зачувати, що на случай вмашерованя Болгарів до Царгорода, султан з цілим двором і членами двору перенесе ся на азійську область. Кружляє чутка, що в палаті роблять ся вже приготування до виїзду і що архів Порти вже спаковано. Настрій в Царгороді вельми песимистичний. Урядова Туреччина є певна, що ніодна з великодержав не вставить ся за нею. В найкориснійшій случаю удасть ся може Маріцу устатовити границею між Болгарією і Туреччиною. Македонія є вже для Туреччини втрачена. В Царгороді вичікують, що болгарська армія ще сего тижня появиться перед мурами міста.

Болгарско-турецка війна.

З депеші свого воєнного дописця з головної болгарської квартири довідуює ся „Reichspost“, що головну квартиру поділено: в Старій Загорі полишила ся лише часть, що представляє ся радше репрезентаційною стороною, а властивий генеральний штаб, з генералом Савовим, посуває ся до Кіркїлісси і ще дальше.

Погоня за Турками йде в двох напрямках Південна група протгнала Турків від Чорлю

північна посуває ся через Сарай, а лїве крило сєї групи, яке числить півтора дивізії, обсадило вже гору Странджа. Головним змаганєм Болгарів є, щоби прийти до Котальджи рівночасно з Турками і не дати їм належно укріпити ся.

Дописець підчеркує, що болгарська інтендантура функціонує знаменито, бо мимо незвичайних комунікаційних трудностей, всі середники поживи і амуніцію в достаточній кількості одержує військо на час.

„N. fr. Presse“ містить довшу депешу свого дописця з головної турецької квартири. Ся депеша в досить наглядний спосіб характеризує відворот турецької армії з під Ліле-Бургас і стверджує, що побідний похід Болгарів до Царгорода не може бути здержаний, лише вмішанє великодержав може охоронити столицю європейської Туреччини перед вмашерованєм Болгарів. Дописець каже, що нема лише снігу і морозу, щоби представити собі відворот армії Наполеона зпід Березини. Дописець, який власними очима оглядав турецький погром і панічне цофанє зпід Ліле-Бургас, стверджує, що турецька армія не мала належного проводу; дописець бачив, як відділи кавалерії шаблями і нагайками гнали (!) в поворотом до боевої лінії втікаючи (!) жовнірів і офіцерів. Болгари стріляли з армат з незвичайною точністю, за те по турецькій стороні найновішні армати Крупа стояли без ужитку, бо не було жовнірів, які вміли би (?) з тих армат стріляти.

Дописець бачив, що голодні турецькі жовніри і офіцери жебрали (!) о хліб і цагара і то не в приказуючий спосіб, але з цілою покорою. Жаль робило ся — зазначає дописець — на вид сего матеріялу в людях, який миг би йти до побід, а який наслідком нєладу в турецькій армії був виставлений на нужду, терпіння і найгірші покуси.

Болгарська македонська армія машерує долиною Струми в скорім поході на полудне. По занятю Рупел йде на Демір-Гіссар і Серес.

В п'ятдєневій битві під Ліле-Бургас і Бунар-Гіссар здобули Болгари 37 далекострільних армат і взяли поверх 2.000 полонників. Втрати турецькі вносять 26.000 вбитих і ранених.

На залізничі Адриянополь-Царгород заняли 4 лєкомотиви і 243 возів. На шляху Кіркїліссе-Бунар-Гіссар привернено нормальний рух. Дух болгарської армії є знаменитий. „Мирь“ доносить, що втрати Турків в битві під Чорлю є два рази більші, чим під Ліле-Бургас. Ворог в переполосі втік до Котальджи. Коло Ліле-Бургас і Чорлю здобуто 100 армат.

Дотеперішні болгарські втрати не переносять 7% ефективного стану.

З Царгорода таке звіщають: Коло Мидії найдено останки турецького корабля, що наїхав на болгарську міну і затопив ся. Положенє турецької армії коло Котальджи є досить добре (!!!). Ізза умученя болгарської армії наступи на Котальджу можна надїяти ся за кілька днів. Оборона Ліле-Бургас і Візи була вельми витрєвала, відворот йде в порядку (!!!), а паніка, яку в часі відвороту замічено, мала жерело в хибних зарядженях інтендантури.

Почтова і телеграфічна сполука з Адриянополем по кількох днях перерви, привернена (!!!). Турецькі дневники подають депеші своїх адриянопольских дописців, після яких Болгари під Адриянополем поносять великі втрати. Турки здобули 48 возів з амуніцією, їх артилерія знищила транспорт середників поживи. Дня 31. м. м. з болгарського літака опущено до адриянопольської кріпости прокламацію, звиваючу до понеханя безуспішного опору. Комендант кріпости видав в відповідь на се відозву до населення з просьбою о збереженє віри і спокою. Около 300 сіл в вїлятті опорожнено.

Як би не дивитись на сї турецькі вісти, фактом є, що між Родостом і Єні-кеї кипить завзятий бій.

Сербско-турецка війна.

Після урядових вістий сербске військо заняло Прілеп. Під Деміркапу прийшло до завзятої битви, яка покінчила ся погромом Турків і овладано околиці Сербамі. Міст на Вардарі ненарушений. Колумна ген. Жівковича получила ся з черногорским війском. Сербска армія обсадила Кічево і Кочу і не задержуючись, ма-

шеру на північний захід від Дякови, а на полудне від Прілепу. Після приватних донесень заняли Сербі Дякову у.

Із Скоп'є доносять, що турецьке військо, побите під Куманово і Велес, в силі 20 батальйонів заняло становище між Велес і Прілеп. Мимо, що сербська артилерія не брала участі в сутичці ізза недовідності терену, сербська піхота виперла Турків, причім 5. п. п. пішов наступом на багнети на турецьку артилерію. Сербське військо без дальшого опору заняло Прілеп. Втрати Сербів невеликі, зате Турків поважні.

Грецько-турецька війна.

Щастя воєнне колибас ся тепер між Греками і Турками; коли вірять ся вістям з Царгорода, то Турки є навіть горою. Біля Саровіч (коло Ексісу) виявилася битва, в якій знищили Турки дві грецькі дивізії і знова заняли Саровіч. Під Аногі вивязалася битва, яка ще вчора тревала і поширилася на цілу лінію. Вислід незв'язний. Лише над рікою Вардаром покинула Турки свою бовву лінію. За те заняла грецька фльота остров Тенедос.

Чорногорсько-турецька війна.

Зачувати, що чорногорський король Микита звернувся до Білгорода з просьбою о присланні обложних армат під Скутарі.

„W. Allg. Ztg.“ містить вістку, яку належить прийняти з застереженням, бо нема ще урядового потвердження, що Чорногорці проорвали сполуку Турків між Скутарі а портом Алессіо. Турки пробували привернути сю сполуку і заатакували становища Чорногорців на правім крилі армії ген. Мартіновича, однак їх побито. Чорногорці заняли, здає ся, Алессіо і Сан Джіовані ді Медуа, а заняте наступило в імені сербського народу.

Ескадри великодержав на турецьких водах.

Великодержави переговорюють з Портів в справі вислання ще по однім воєнним кораблю кожної великодержави. Чотири англійські панцирні кружляки одержали приказ удати ся прямо на Схід місто до Мальти, три інші панцирні кружляки чекають на дальші прикази. Зачувати, що кружляки „Goodhope“ і „Dartmouth“ причалувати будуть до турецьких портів, щоби забирати збігців. Німецький кружляк „Hertha“ поплив до Мессіни. Також австрійський кружляк „Адмірал Слав“ — вже третій з ряду на домаганні міністерства заграничних справ поплив до Царгорода.

Справа мира.

Півурядова турецька нота доносить, що Порта дальше переговорює з великодержавами в справі посередництва. Великодержави аж за 2 або 3 дні будуть моли дати відповідь.

„Daily Telegraph“ доносить з Царгорода, що амбасадори порадили Порті, щоби Туреччина заявила, що полишає Європі винайдене підстави до посередничої акції. З найліпшого жерела довідус ся дописець „Daily Telegraph“ — що Порта прийняла сю раду і в ноті до амбасадорів сказала, що в надії, що ворожі прямовання будуть здержані, полишає великодержавам усталені умовини мира. Після сего дневника Болгари рішили відкинути посередництво великодержав, бо хотять аж в Царгороді диктувати умовини мира без оглядання на можливість пров'єрення мирового договору Европою.

Оноді вечером вручено домаганні в справі посередництва великодержав віденьському міністерству заграничних справ. Доси ще відповідь монархії не порішена; просьбу Туреччини подано до відома перебуваючому в Будапешті гр. Берхтольдів.

Півурядовий орган „Wien. Allg. Ztg.“ доносить, що великодержави поки що порозумівають ся що до способу, в який належало би повідомити балканські держави про просьбу турецького правительства. Великодержави годять ся що до того, що у всіх кроках, які зроблять, будуть приневолені супроти балканських держав поминути все, що могло би бути пояснюване як натиск на балканські держави зглядно як покинення строго нейтрального становища. Що до союзних держав, то є певною річю, що они не думають приймати посередництва Європи і бажають самі подиктувати Туреччині умовини мира.

Французький амбасадор розмовляв вчора підчас кабінетної ради з турецьким міністром заграничних справ Норадунганом про завішаніє оружя. Австро-угорський посол в Білгороді

Угрон прибув до Будапешту в важній місії і нараджував ся з гр. Берхтольдом.

Зачувати в Афинах, що просьба Туреччини під адресою великодержав не повоздержить маршу до Царгорода тих держав. Балканські держави числять ся з тим, що великодержави аж за кілька днів будуть могли дати точну відповідь на турецьку пропону.

„Die Zeit“ доносить в депеші з Білгороду, що онодішна рада міністрів займалася ступовищем Австро-Угорщини і Італії до альбанського питання. Після переведеного рішення Сербія не думає годитися на посередництво великодержав, лише сербське військо має дійти аж до Адриатику і приспирити заняте Драча і Сан Джіовані ді Медуа (пристань коло Алессіо). Урядові круги заявляють, що справа доступу до Адриатического моря є для Сербії життєвим питанням, за те проти самоуправи Альбанії Сербія з певністю не піднесе пропону.

Становище Болгарії після надходжання до Парижа вістий полягає на тім, що Болгарія домагає ся передівсім здачі Адрианополя і зобов'язання Туреччини супроти великодержав, що Туреччина в часі завішення оружя не буде перевозити війська з Малої Азії до Європи.

„Local Anzeiger“ подає інформацію, що король Фердинанд евентуально супроти натиску великодержав згодив би ся не вмащувати до Царгорода.

Конференції італійського міністра заграничних справ Ді Сан Джуліана в Берліні відносили ся до згідного поступовання Німеччини, Австро-Угорщини і Італії в балканській справі. Зачувати, що єствує плян іменовання князя Абруцців королем Альбанії. За сю концесію є Італія готова спомогати Австро-Угорщині в балканських домаганнях.

З торговельно-політичних кругів підчеркують, що Німеччина має також певні області домагання на случай поділу Туреччини. Передівсім ходить Німеччині о позисканні одного з турецьких островів на стацію для своєї фльоти. Ся підстава служила би до оборони багдадської залізничі. Ді Сан Джуліано на окремім послуханні вручив німецькому цісареві письмо італійського короля.

Відгомони війни.

Льондовська печать признає умірковане Австро-Угорщини і поважні інтереси австро-угорської монархії на Балкані, однак висловлює зачудованіє, длячого Росія доси не виявила своїх домагань, бо не підлягає сумнівови, що Росія з певністю поставить дуже поважні домагання.

Звісний російський письменник Арцибашев прибув до Софії, щоби поробити студії над війною.

Віденьський дописець краківського „Czasu“ доносить: „Die Zeit“ доносить з Будапешта сензацийну, але безосновну вість, що в кругах угорської опозиції кружиться чутка, наче би мало бути заколибане становище гр. Берхтольда, а се тому, що міністерство заграничних справ не було мнимо поінформоване про утворення балканського союзу і не знало добре про воєнні сили балканських держав. На основі інформацій з достовірного жерела може певнитися, що та ціла вість є зовсім безосновна.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Димитрій велик.; римо-кат.: Севера. — В суботу: руско-кат.: Нестора муч.; римо-кат.: Теодора.

— Про українську приватну гімназію в Колинцях пишуть нам: Шкільний рік 1912/13. зазначив ся в розвою української гімназії в Колинцях незвичайно корисно. Головною фреквенція піднеслася ся дуже сильно в порівнянню з попередніми літами. Коли загальне число учеників в р. 1911/12. виносило в тій самій порі 102, то сего року 236. Найбільший приріст виказує I кл.: 117 учеників і учениць в 3 відділах: I а — 37 уч., I б — 37 уч., I в — 43 уч., II кл. — 40 уч., III кл. — 28 уч., IV кл. — 30 уч., V кл. 21 уч.

Учительський збір враз з управителем числять 11 осіб. Гімназія вже приміщена в но-

вім будинку, якого посвячене відбуде ся в недовгій часі. Доповнено вже габінети і бібліотеки, які тепер представляють вартість кільканадцять тисяч корон. Заангажовано рівнож знамениту силу до ведення гімн. співу і музики, а на цілі сеї останньої зібрано вже до 300 К. Молодші мешкає по збірних станціях, які стоять під безпосереднім дозором учительського збору, а менша кількість живе таки у родичів.

Дівчата, о скільки не є місцеві, мешкають в бурсі Філії Руського Педагогічного Тов-а. На ту ціль винайдено гарний дім при найкрасшій і найздоровшій улиці. Домашній надзір обняв учителька п. Марія Турянська. Харч дістають ученики і учениць в „Дешевій кухні“ — є їх досі 85. а се число постійно зростає. Оплати є незвичайно малі, бо пересічна платня в „Дешевій кухні“ за ученика виносить 12 К місячно. За ті гроші дістає ся сніданє, обід і вечеру в обильній кількості; а коли до сеї ціни додати ще 4 К за мешканє, то ученики знаходять ціле удержанє за пересічну ціну 16 К місячно.

Супільність повіта вижидає нетерпеливо часу, коли управа гімназії внесе поданє до властей о право прилюдности. Хвиля ся вже недалеко, бо відносини так уложили ся, що всі приготування для сеї справи вже викінчені. Учительський збір працює з великою посвятою над молодечеством, опікуючи ся нею дуже живо не тільки в гімназії в часі шкільних годин, але і поза школою. Маємо тому зовсім певність, що люстрація гімназії інспектором випаде зовсім добре, та вже мабуть в першій піврочи наші діти одержать державні свідодства.

Біля гімназії і громадянське житє у нас іде скорішим темпом. Засновано „Бояна“, зорганізовано драматичну аматорську дружину, відновлює ся житє в Жіночій Громаді. Ся останній найде багато праці для себе головно в діночій бурсі та організованю краєвцких курсів. — O b s e r v a t o r.

— Сьв. Отець про війну. „Corriere die Italia“ доносить, що Сьв. Отець задумує скликати єпископів в цілі заяву за миром.

— Тов. „Родина“ в Києві. Дня 3. с. м. о 9. год. вечером відбули ся у власнім помешканню, переважнім по „Українським Клубі“ загальні збори членів київського громадського тов-а „Родина“. Збори відкрив голова тов-а А. Ярошевич. По пораді предсідника на зборах відбули ся вибори нових членів тов-а. Всього вибрано 152 нових членів. Дальше збори розглянули реферат управи про відкрите діяльності тов-а і наєм помешкання. Дня 23. серпня 1911 року відбули ся організаційні збори київського громадського тов-а „Родина“. На сих зборах вибрано управу тов-а, якій поручено знайти відповідне для тов-а помешканє. Після довгого шукання відповідного помешкання не знайдено. Довідавшись про закритє Українського Клуба, а також дізнавшись, що єго помешканє буде вільне, управа нового тов-а попросила закритий Український Клуб передати помешканє тов-у „Родина“. Майно закритого Клубу призначено на продаж. З сего приводу управа „Родина“ вгодила ся купити за 2000 карб. обстановку Укр. Клубу. Закритий Клуб прийняв усі умови управи „Родина“. Разом з сим управа зробила умову з власниками помешкання до 1. ст. ст. серпня 1914 року. Збори, обговоривши сю справу, затвердили рахунок, кредити і постанову управи про наєм помешкання. Потім збори постановили призначити річні заг. збори членів „Родина“ на 1. вересня. Порішено відкрити діяльність „Родина“ у неділю, 10. листопада. Збори висловили бажанє заснувати літературну, артистичну, художню і господарську комісії, яким поручити уладжуванє вечорів. Потім збори вибрали 12 членів старшини і 2 членів ревізійної комісії. Коло півночі збори скінчили ся.

Тов. „Родина“ по своєму статуту має на меті дати сиромогу своїм членам та їх семьям проводити вільний час з користю й приємністю. Для сего тов-о уладжує для своїх членів і їх семей, просячи кожного разу окремого дозволу — лекції, реферати і бесіди, прогульки, подорожі, драматичні вистави, удержує бібліотеку, виписує і купує книжки і періодичні видання, уладжує вечери, концерти, гри й інші забави, удержує свій стил і буфет.

— Знова шпигуни. В Риманові арештувала жандармерія якогось Б. Ріхтера, любителя-фотографа, котрий прибув там ще перед кількома тижнями і виконував фотографічні знімки за невисокою оплатою. Се, як тепер виявилось, було лише побічним єго занятєм,

головно займав ся він шпигунством в хосен Росії. Частими прогулками з помічником в гірські околиці звернув на свою роботу увагу жандармерії. Та донесла про все генеральному штабові, а сей приказав фотографа сейчас арештувати. При переведеній трусениці знайдено в єго мешканню крім всяких подробиць, які судові влади держать в тайні, фотографічні знімки цілого дуклянського пояса від Жмигорода аж по Риманів із всіма гостинцями, дорогами, горбами, важливішими будинками і т. п. Стверджено, що минулого тижня стрів ся він з якоюсь жєнщиною, М. Кляйн, котра забрала від єго матеріали до дальшого ужитку, а відтак в знайденому листі наказувала єму обережність. Ріхтера і єго помічника відставлено до судової в'язниці в Сяноці, а доказовий матеріал віддано тамошній державній прокуратурі.

— З судової салі. Вчєра випитували предсідник і знавці дальше Оссолінського. В своїх зізнаннях боронив Оссолінський Полошиневича і Гольдберга заявляючи, що були все єго до радниками. О. Полошиневич взяв 200.000 К провізії, бо заслужив на се, так само і Гольдберг заслужив собі на таку винагороду, яку одержав. Причиною своєї матеріальної страсти уважав О—кий се, що єго жінка відмовляла єму в найкритичніших хвилях кредиту. Впрочім що до обжалованих каже Ос—кий, що оба обжаловані були лише єго помічниками, а він сам був власником грошей і паном. По переслуханню Ос—кого заявили психіатри, що в п'ятницю стан йно вискажуть свій погляд про умовий стан Ос—кого. З черги переслухано дальше 63. свідка. Липає ся ще до переслухання кількох свідків, почім будуть відчитані протоколи, акти і н. Засуд оголосять імовірно в суботу вночі.

— Сазонов занедужав. До Відня доносять з Петербурга, що російський міністер заграничних справ поважно занедужав на інфлюєнцу. Лікар заявив, що довгий час не буде єму вільно займатися ніякими справами. Супроти сего не є виключенє, що буде зарядженє єго заступство. Недуга Сазонова є мабуть політичного характеру. Сазонов обставив за миром. Російські націоналісти пруть всею силою до війни. Телеграми донесли, що Росія готується до війни з Туреччиною і тому Сазонов миг... занедужати.

— Утопленє. Зі Зборова доносять про ось який випадок: 10-літня дівчина, Анна Головацка, дочка селянина з Мільна, тамошнього повіта, пошла дня 1. с. м. корови коло ставу. В товаристві двох інших дівчат почала ховати ся на тонкім леді на ставі. Коли дівчата найшли ся в віддаленю 40 кроків від берега, заломав ся нечаяно під ними лід і всі три впали в воду. Головацка утонула, а її товаришки виратувано.

— Хто марнує неужити, замість зложити їх на У. П. Т., марнує загальне добро.

— Порожні доми. В Англії є тепер 291.600 домів, в яких нема кому мешкати. Якби усталили ті всі доми побіч себе, то утворили би они улицю 127 кілометрів довгу. В Лондоні, де є 616.822 доми, стоїть 48.218 домів незамешканих. В них є 393.747 кімнат — порожних. Отже цілий Львів міг би дуже вигідно в них помістити ся, бо на кожду особу припали би майже дві кімнати. Щасливий Льондонці, що мають тільки вільних помешкань до вибору, і очевидно дешевших чим у Львові.

— З воєнних епізодів. Сербські дневники описують много примірів героїства сербських жовнів в борбі під Кумановом. Межи іншими згинув там син-одинак 6. міністра і члена сербської Академії, Любомира Ковачевича, який до війни сповняв уряд секретаря в міністерстві заграничних справ, а підчас війни під Кумановом провів відділові картачівниці. Коли похоронено тіло молодця, батько єго станув на гробі сина і так промовив до вібраних: „Сину мій, остань в супокою! Ти сповнив свій обовязок супроти вітчизни. Сину мій, я не плачу по тобі, бо ти був з тими, які героїсько смертю визволили з вічного ярма мільйон своїх братів. Іди благословений перед престіл Предвчного і скажи радісно цареві Душанові і цареві Лазарові, повідомив всіх мучеників, що Косово вже свободне!“ Ся промова витиснула слези з очей всім слухачам, але осиротілий батько мав в очах огонь намість сліз.

— Річні вісті. Вітебський губернатор предложив меморіал, який виказує, що в тій губернії перейшли з православ'я на католицизм 3815 осіб. — В місцевині Княжої Губи в кам'яскім пов., знайдено тіла погубої згиненої в

літі 1911 р. топографічної виправи. — Вчора підписано в Турці умову, після якої признаєся права російських підданих і російської торгівлі в Монголії. — Оноді помер у Львові при ул. Кохановського ч. 62. серед страшних болів по спожитю грибів, дозорець дому З. Семенюк.

— **Запалене сліпої кишки і божевільні.** Англійський лікар-психіатр, др. Бріске, стверджує в останнім річнику „Medico-Psychologicae-Association“ цікаву справу. Іменно він доказує на основі своєї довголітної практики в заведеннях для божевільних, що люди з умовою недугую не підпадають ніколи запаленню сліпої кишки. Др. Бріске приписує се раціональному відживлюванню божевільних з оглядом на скількість і рід поживи. Звідси вносить, що при нахилі до запалення сліпої кишки треба звертати величезну увагу на відживлюванне.

Оповіді.

— **З Товариства ім. Петра Могили у Львові.** Завтрішньої п'ятниці відбуде ся в салі „Рускої Бесіди“ о 5. год. по пол. виклад проф. д-ра С. Людкевича п. з. „Проблем в сучасній українській музиці“. В неділю, дня 10. с. м. відбудуть ся в тій самій салі о 6. год. вечером перші загальні збори філії товариства ім. П. Могили.

— **Іменования.** Цісар іменував проф. учит. семінарії у Львові д-ра Мих. Коцюбу і директора П. гімн. в Тернополі Мих. Сивака красними інспекторами шкільними, а міністер просвіти приділив їх до служби в краєвій Раді шкільній.

— **Дозвіл на антику.** Намісництво дозволило магістрови фармації Осипови Палісюкови самостійно вести куплену ним антику в Козовий.

— **На цілі У. П. Т. зложили в жовтні Вп.** Зі Львова: Рудницький (збірка) 150 К, А. Мащак 2 К, В. Матюківна 1 К. о. П. Крипакевич 10 К, через філію Р. Т. П. в Тернополі зложили: о. П. Патрало, В. Петрикович по 1 К, І. Брикович 2 К, Ол. Патковська, Маковиско 2 К, Вол. Томашек, Потік великий 12 К, через Вп. Крижановського зложили: М. Кордуба, М. Чапельський, А. Гучко, Максимович, Ріпечкий, Гирус, Г. Пежанський, Е. Гоповська, Надієвич, Матіїв, К. Охримович, І. Доманик, В. Бригідер, М. Гриців, І. Медвідь, Й. Романович, К. Тиховський, Ю. Сельський, І. Кавелюк, Е. Перфецький, Л. Стефанович, Я. Весоловський, А. Галяк, Я. М., В. Гнатюк, Мидловський, І. Косе по 1 К. — Вп. Ол. Ясеницка зі Львова зложила 1 К з нагоди вінчання пп. Савчуків.

Замітки язикові.

Написав
Іван Верхратський.

(Дальше).

„На злодієви шапка горить“. В нашій явиці часто містник (locativus) заступає ся дайником (dativus); „на злодієви“ місто „на злодію“, та таки у нас уживають в тій послівці: на злодію шапка горить. В інших примірах часто, може аж за часто уживають дайника місто містника, а коли сущник оділений приложником, буває часто, що приложник має форму дайника, а сущник форму містника: на острові високому, але вноді і у українських писателів: у синім тумані, у блакітнім тумані. Іноді і у Шевченка:

Над Трахтемировом високо
На кручі віби сирота
Прийшла топяти ся в глибокім,
В Дніпрі широкому — II, стор. 122.
Що він не знатиме, де дітись,
На сім широкім, вольнім світі
II, стор. 229.
На чорнім вороні-коні II, стор. 258.
(Поезії Тараса Шевченка. У Львові 1867).

Думаю, не намагати в кладеню дайника місто містника без доконечної потреби пр. в стихах. В прозі був бим за коротшими формами: в зеленім лісі, на острові високім.

„насікомі, насікомці“ російск. насікомые — комахи. Рос. насікомое єсть штучно утворене, перетолковане слово лат. insectum, руск. комаха. Руснаки так гордо говорячі про хороший народний язик тут знову крадуть

з російск. штучно утворений вираз, а полишають своє, чисте, дуже красне людське слово: комаха, чеськ. hmyz.

„насторожити вуха“ — насторошити уха в польск. pastroszyć.
„небіжик“ — небіжчик. „небішка“ — небіжка.

„нейтральний“ за російск. нейтральный, вправді коротше, але тяжке до вимову; яб лишив: не у т р а л ь н и й.

„невить що“ — невідь що.
„непромакальний“ „неперемакальний“ — nieprzemakalny — непромочний.

„ничтожный“ російск. ничтожный — ничевий; нікчемний.

„овочевий“ польск. owocowy — овочний. „овочеве дерево“ — деревобовочне.

„пасожит“ „паразит“ польск. pasożyt, Parasit, Schmarotzer, — галапас. пасожитний, „паразитний“ — галапасний.

„палац“ польск. pałac, Palast — палата.

„петлиця“, petlica — петля, петлиця. „петличка“, petliczka — петличка.

„підвиштити“ — підвишити. „найнищий“ — найнижчий. „найвищий“ — найвищий. „дорозний“ — дорожний. „їзджу“ — їзжу.

„підкреслити, підкресляти, підкреслювати“ слова переважно у українських писателів уживані, галицькі переважно уживають правильних виразів: підчеркнути, підчеркати, підчерковати.

„підпорядковати“ (шестискладне слово!) podporządkować — підрядити, своє слово, і коротше і ліпше.

„плили“ — плили. На Україні говорять декуди місцево „плили“, однак до книжкової мови не радив би всувати непотрібно таких місцевих і неправильних форм. Від плити (плести) буде минулий: плів, пліла, пліло, в багатьох числах: плили.

„пощоха“ в польск. pończocha — панчоха. „пощошка“ — панчішка.

„позичковий банк“, bank pożyczkowy, Leihbank — позичний банк. Місто „позичка“ часто кажуть позика; отож предкладавши коротший, свій вираз місто „позичковий“ — позичний. — „позичкові гроші“ — позичні гроші.

„позір“ польск. pozór, нім. Schein — сповід. — „позірний“, pozorny, scheinbar, сповідний. „позірно“ pozornie, сповідно. — в руск. позір Acht, Aufmerksamkeit; дай позір, gib Acht. позір — ганьба, стыд.

„пострадати житє“ польск. postradać życie — потеряти, втеряти, втратити житє. В руск.: пострадати, постраждати — потерпяти. У Котляревського (Писання 1862. стор. 146). З малої речі пострадали.

„постріл“ польск. postrzał, Ischias — бхврат.

„поступовець“. польск. postępowiec — поступник. — „поступовий“ польск. postępowy — поступний.

превосходний вираз уживаний та кож і в українських писателів пр. правий джентельмен, повний найпревосходнійших одличий гл. Уілліам Шекспір. Гамлет, принцанський. Переклад П. А. Куліша. Виданий др. Ів. Франком 1899.

(Дальше буде).

Телеграми

з дня 7. листопада.

Рена (урядово). Генер. Вукотіч довіс, що Черногорці заняли Дякову.

Атени (ТКБ). Греки переправляють ся через р. Вардар коло Кертсалир (на півн.-захід від Солуня). Турки пофнули ся до Солуня і знищили за собою всі мости.

Букарешт. Б. альбанський посол до турецького парламенту, Ізмаїл Кемаль, виїхав до Відня.

Берлін (ТКБ). По урядовим вістям в кількох місцевинах на побережю Ліберії вибухла серед тамошних мешканців ворохобня. Канонірка „Panther“ одержала приказ, щоби там зараз виїхала.

Оповіді.

Надзвичайні загальні збори спілки взаємного кредиту з обмеженою порукою

„Лемківський Ганк“ в Новім-Санчи

відбудуть ся дня 15. листопада 1912 о годині 7½ вечером у власнім льокалю в Новім-Санчи.

Наколи потрібне після § 64 статута чи сло членів не явить ся, відбудуть ся другі загальні збори з тим самим порядком дневним дня 17. листопада 1912 о п'ятій годині по полудни.

Порядок дневний:

- 1) Звіт Дирекції з діяльності Товариства по день 14. листопада 1912.
- 2) Зміна статута (§ 8 і зміна фірми).
- 3) Внески членів.

Новий-Санч, 6. листопада 1912.

О. Василь Смолинський, Іван Кутковский,
председатель, секретар.

Візд Н. Хмгльницького до Книба.

Чудова репродукція сего клясичного твору, яко цвѣт репродукційної хромолітографічної штуки, вийшла вірно після оригіналу в природних красках. Чар красок викликав подив у найвибагливіших знатока, які надали нам численні признання. Се високо артистична окраса кожної хати і салону; одинокі річ, що надає ся на інтелігентний дарунок для знайомих. Історію осіб виступаючих на тім образі долучає ся до кожної посылки. Величина картини 90x76 см. салонное видане К 10 — люксусове К 16 —, висилка К 120. На жадане достарчає ся рами по власних коштах в цінах; салонові К 12 —, дубові К 16 —, золоті К 16 —, магоньові К 20 —, плюшові К 20 — вже зі склом і порядним опакуванням.

Замовлення слати на адреси: Іван Павлик або М. Кривецький, Львів, Ринок 10, а також Тов. „Сокил-Батько“, Львів, Руска 20.

Люксусове видане на вичерпання; замовляти лише на висше подані адреси.

БЮРО ТЕХНІЧНЕ архітекта **ВАСИЛЯ НАГІРНОГО** у **Львові**, Ринок 36 (дім „Народної Торговлі“) згл. ул. На скалці 3. виготовляє плани і кошториси на будівлі церков, домів парохіальних, народних домів, читальень і прочі будівлі.

Рух залізничних поїздів

обов'язуючий з днем 1. мая 1912 р. після часу середно-європейського.

Замітка. Поїзди поспішні означені грубим друком. Години нічні від 600 вечером до 559 рано означені підчеркненням чисел минутних.

Вігізд зі Львова

з головного двірця:

До Кракова: 12:35, 3:40, 8:22, 8:35, 2:05§, 2:45, 3:45*, 5:46†, 6:05, 7:00, 7:30, 11:10.

*) до Ряшева. §) від 15/5 до 30/9 включно що дня. †) до Мшани.

До Підволочиск: 6:10, 10:35, §2:16, 2:27, 2:50†, 8:40, 11:13.

†) до Красного. §) від 15/5 до 30/9 включно що дня.

До Черновець: 2:30, 6:10, 9:15, 9:37, 2:25, 3:05*, 6:28†, 7:55*, 11:00.

*) до Станіславова. †) до Коломиї. *) до Ходорова кожного попереднього дня перед неділю і святком.

До Стрия: 6:00, 7:30, 10:02 §, 1:45, 6:50, 11:25. §) від 16/6 до 8/9 включно лише в неділю і римо-кат свята.

До Самбора: 6:58, 9:05, 3:50, 10:56.

До Сокаля: 7:35, 2:21, 8:00, 11:35*.)

*) до Рави рускої (лише в неділі).

До Яворова: 8:40, 5:45.

До Підгаєць: 5:55, 4:53.

До Стоянова: 7:55, 6:00.

з двірця „Львів-Підзамче“:

До Підволочиск: 6:25, 10:55, 2:29*, 2:42, 3:07†, 9:01, 11:30.

†) до Красного. *) від 15/5 до 30/9 включно що дня.

До Підгаєць: 6:09, 1:21*, 5:15, 10:40§).

*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і неділю.

До Стоянова: 8:12, 6:17.

з двірця „Львів-Личаків“:

До Підгаєць: 6:28, 1:40*, 5:36, 10:59§).

*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і неділю.

Поїзд поспішний зі Львова до Підволочиск відіждат о год. 2 мин. 16 по полудни з перону 2, Нр. сходів II.

Поїзд особовий зі Львова до Красного відіждат о год. 2 мин. 50 по полудни із західного тору перону 4 Нр. сходів IV.

Поїзд особовий зі Львова до Станіславова відходить о годині 2. мин. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.

з головного двірця:

До Брухович: що дня: 6:02.

— ВЖЕ ОТВОРЕНА —

ФАБРИКА

МАСАРСКИХ

Виробів

Красного Союзу для збуту худоби у Львові.

Фабрика заосмотрена з найлучшої системи електричні машини і перворядні фахові сили доставляє найліпшої сорти масарекі виробу, владжені в здоровий, гігієнічний спосіб.

Щоденна точна висилка на провизію до П. Т. Крамниць і Купців.

СКЛЕПИ у Львові: Ринок ч. 10 Дім „Промисловий“, ул. Костюшки ч. 1 Дім „Народної Гостиниці“.

Родимці, поспрайте свій народний промисл!

ЦЕРКОВНА ТОРГОВЛЯ

„ДОСТАВА“

Львів, ул. Руска 20, — Станіславів, ул. Смоленський, Ринок 26.

Удержує найкращий вибір всяких церковних річей. — Злучає найлучших артистів для виготовлення іконостасів, престолів, кивотів і др. Приймає у Львові золочені чаші і всякі напрямки. Зеднала досі загальні признання.

366(8)сс

Брошуру:

Йосиф II. чи Ян Казимир?..

(з нагоди святкування мнимої 250-літної річниці естерою /львівського Університету).

можна набути в Адміністрації „Руслана“ і в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові по 30 сот. за примірник.

Рух залізничних поїздів

обов'язуючий з днем 1. мая 1912 р. після часу середно-європейського.

Замітка. Поїзди поспішні означені грубим друком. Години нічні від 600 вечером до 559 рано означені підчеркненням чисел минутних.

Крігізд до Львова

на головний дворець:

З Кракова: 2:22, 5:45, 7:25, 8:30, 1:10 10:05, 1:30, 2:00§, 5:40, 7:25†, 8:25, 9:50.

*) з Тарнова. §) від 15/5 до 30/9 включно що дня. †) з Мшани 15/6 до 30/9 включно що дня.

З Підволочиск: 7:20, 11:30, 1:50 §, 2:15, 5:30 10:30, 10:45†.

†) з Красного. §) від 15/5 до 30/9 включно що дня.

З Черновець: 12:05, 5:15§, 5:45†, 7:40, 10:25*, 1:55, 5:52, 6:26, 9:34.

*) зі Станіславова, †) з Коломиї, §) з Ходорова кожного слідуючого дня по неділі і святі.

Зі Стрия: 7:28, 11:40, 4:25, 6:45, 10:19 §, 11:00. §) від 16/6 до 8/9 включно лише в неділі і римо-кат. свята.

З Самбора: 7:50, 9:55, 2:10, 8:30.

З Сокаля: 7:10, 1:25, 7:57.

З Яворова: 8:12, 4:20.

З Підгаєць: 11:10, 10:20.

Зі Стоянова: 10:01, 6:30.

на дворець „Львів-Підзамче“:

З Підволочиск: 7:01, 11:11 1:30*, 2:00, 5:10, 10:12, 10:31†.

†) з Красного, *) від 15/5 до 30/9 включно що дня.

З Підгаєць: 7:26*) 10:49, 6:29*) 10:01, 12:00§).

*) з Винник, §) з Винник лише в суботу і неділю.

Зі Стоянова: 9:21, 6:11.

на дворець „Львів-Личаків“:

З Підгаєць: 7:08*, 10:31, 6:11*, 9:41, 11:43§).

*) з Винник, §) з Винник в суботу і неділю.

Зі Стоянова: 9:21, 6:11.

Льокальні поїзди.

на головний дворець:

З Брухович: що дня: 6:55.